

Ruimte voor groei, kansen voor iedereen

10 November 2016

Spreektekst D66 Fractie voorzitter Klaas Verschuure
Programmabegroting 2017

--Gesproken tekst geldt--

Voorzitter,

Het gaat goed met Utrecht en de Utrechters! Daarom willen veel mensen in onze fantastische stad wonen en werken. En daarom willen veel bedrijven zich in Utrecht vestigen of hier uitbreiden. Tot 2030 groeit onze stad naar **400.000** inwoners.

Voorzitter,

Het jaar 2000 is nog niet zo lang geleden. Toen telde Utrecht 230.000 inwoners. In 30 jaar verdubbelt onze stad dus bijna in omvang. Deze groei brengt enorme kansen met zich mee.

Waar krimpregio's kampen met minder banen, leegstaande woningen en verdwijnende scholen en bedrijven, groeit bij ons de werkgelegenheid, worden nieuwe wijken gebouwd, zoeken scholen naar grotere locaties en breiden bedrijven uit.

Dus ja voorzitter, **het is gelukkig druk in de stad. En het wordt nog drukker.**

Daarom moeten wij een antwoord vinden op de vraag: hoe gaan we om met de groei van de stad? Hoe zorgen we er voor dat al deze mensen hier kunnen wonen? Een baan vinden? En hoe zorgen we er voor dat we in beweging blijven? D66 kiest voor gezond stedelijk leven en binnenstedelijk bouwen.

Voorzitter,

Omgaan met groei is niet de enige vraag. Hoe geven we iedere Utrechter een **gelijke kans** op een goede toekomst? Op een baan, een huis en een opleiding. Op kunnen meedoen in de maatschappij.

D66 wil dat we daarvoor blijven investeren in de stad en in alle Utrechters. En dat gaan we doen met deze begroting.

Er is **meer werk** voor onze inwoners, we **bouwen** volop huizen, **scholen** worden opgeknapt en de **singel** wordt in haar oude glorie hersteld! Dat doen we met een **financieel solide begroting**. Het huishoudboekje is op orde. En de **lasten** blijven gelijk of dalen. Onze complimenten.

Voorzitter,

De vraag naar huizen, huur én koop, stijgt enorm. En de prijzen ook. Dat is fijn voor wie al een koophuis in Utrecht heeft, maar niet voor wie er eentje zoekt. Huurders hebben het al even lastig. Voor sociale woningbouw zijn de wachtlijsten enorm, de vrije sector is nauwelijks te betalen. **Wie niet al een huis in Utrecht heeft, of een grote zak geld, komt er niet meer tussen.** Ook de buschauffeur, de politieagent en de leraar zoeken een betaalbaar huis. **We moeten meer aandacht besteden aan kansengelijkheid op de woningmarkt.**

Daarbij zijn er meer **betaalbare huurhuizen en betaalbare koophuizen nodig. Meer kamers en meer appartementen voor studenten en starters, en meer doorstroming in én uit de sociale woningbouw.**

Voorzitter,

Met de groei van de stad groeit ook het **verkeer**. Het college heeft grote ambities om dit in goede banen te leiden, maar de uitvoering gaat soms wel met problemen gepaard. De **doorstroming** op de 't Goylaan is het ene moment uitstekend, maar even later staat het muurvast. D66 heeft niet de illusie dat files compleet te voorkomen of simpel op te lossen zijn, maar we hebben wel veel begrip voor de zorgen van onze inwoners. Wij zijn dan ook blij dat de **uitvoegstroken op de Waterlinieweg** worden verlengd! We kijken uit naar de evaluatie van SRSRSB en de mogelijke extra verbeteringen die dit oplevert.

Voorzitter,

Als al die nieuwe Utrechters allemaal een eigen auto meebrengen, dan valt er weinig meer slim te regelen aan al die slimme routes. Dan staan we gewoon stil. De lange termijn visie van het college blijft onduidelijk. **Hoe houden we Utrecht bereikbaar?** Het antwoord ligt voor de hand: **meer openbaar vervoer met grote capaciteit door de stad, een beter en fijnmaziger fietsnetwerk, en een tweede OV knooppunt aan de oostkant van Utrecht, Station Utrecht Science park.** Wij moeten groot inzetten en samen met de provincie een stevige gemeenschappelijke ambitie formuleren. Bij de komende kabinetsformatie moet **de inzet voor Utrecht kristalhelder zijn, de urgentie groot!** Alleen dan kunnen we Utrecht bereikbaar houden. **Graag een reactie van de wethouder.**

Voorzitter,

Als we onze duurzame ambities willen waarmaken, moeten we aan de slag met **grootschalige energieopwekking.** Kansen hiervoor ziet D66 in Rijnenburg.

We zijn tevreden met het Stadsgesprek wat hier over georganiseerd zal worden. Maar eigenlijk willen we een stadsgesprek XL, een Energieplatform! Via dit Energieplatform Rijnenburg kunnen alle belanghebbenden intensief samenwerken om de energiekansen in het gebied te benutten. Dat betekent dus snel in gesprek voor een plan waar iedereen zijn schouders onder wil zetten. We zien uit naar de brief die de wethouder hierover in de commissie heeft toegezegd.

Voorzitter,

In de commissie vroegen wij ook om **aanvalsplannen voor overvolle containers** en **een verbeterde aanpak van het Nieuwe Inzamelen**. En wat krijgen we van de wethouder... een BRIEF! Nu gaat het ons in dit geval niet om de precieze vorm, maar wel om een snelle en daadkrachtige aanpak van de problemen.

De wethouder beloofde in de commissie meer **maatwerk per buurt** en een **betere communicatie** met de bewoners bij de introductie van het nieuwe inzamelen. In **Hoograven** lijkt ondertussen alles mis te gaan wat mis kan gaan. **Tuinwijk** en de **Vogelenbuurt** gaan dezelfde kant op. De emoties bij de recente bewonersavond daar liepen hoog op. Het succes van het nieuwe inzamelen staat of valt met draagvlak. En draagvlak, voorzitter, is net vertrouwen: het komt te voet en gaat te paard. Wij willen **van de wethouder weten** wat hij concreet gaat doen om nu toch te zorgen dat het **écht** verbetert!

Voorzitter,

We vroegen in de commissie ook om een aanvalsplan voor de openbare ruimte van Lunetten. **Rondslingerend afval** is niet alleen vervelend. Het lokt ook verloedering van de openbare ruimte uit. Bovendien geeft een verloederde straat een onveilig

gevoel, waarna de VVD weer gaat vragen er **camera's** op te hangen! Maar **een onveilig gevoel los je niet op met meer camera's.**

Een onveilig gevoel los je op door een **goed onderhouden openbare ruimte** en door **bewoners te betrekken bij hun buurt.** De wethouder wilde dit aanvalsplan echter niet toezeggen, daarom dienen wij hierbij de motie **voorkom verloedering van Lunetten** in en roepen het college op:

- *het proces van buurtbudgetten en monitoring voort te zetten;*
- *Daarbij signalen over de openbare ruimte van Lunetten te betrekken;*
- *En de raad te informeren over de voortgang.*

Voorzitter,

Met alleen preventie zijn we er niet. Handhaving blijft nodig. Er vloeit nog steeds veel capaciteit van het OM en de politie weg naar de bestrijding van de wietteelt. Daarom blijven wij op alle niveaus pleiten voor **de legalisering van wietteelt** en het **reguleren van de achterdeur.** Steeds meer partijen sluiten zich bij deze oproep aan. Zelfs de VVD draait bij. We wensen hun leden volgend weekend dan ook veel wijsheid toe!

Voorzitter,

Terug naar de **groei van de stad.** Want al die extra inwoners moeten natuurlijk wel aan het werk kunnen. Want het hebben van een baan is nog altijd de beste kans op meedoen in de maatschappij. **Het aantal banen, vacatures en nieuwe bedrijven stijgt en de werkloosheid daalt!** Het afgelopen jaar zijn er meer dan 4000 banen bij gekomen. Banen op alle niveaus verdienen onze continue aandacht. Kansen liggen er onder meer op **Lage Weide, het Utrecht Science Park en in de Binnenstad.** Uitdagingen zijn er ook, bijvoorbeeld in Overvecht. Daar werken we aan meer werk,

bijvoorbeeld met woningrenovaties, en jobcoaches worden ingezet om jongeren naar een baan te helpen.

Eén van de sectoren waar ook meer banen voor lager en middelbaar opgeleiden mogelijk zijn is de **vrijtijdseconomie**. D66 ziet dan ook uit naar de totstandkoming van Utrecht Marketing.

Voorzitter,

Kansen zijn er ook voor de **horeca**. Waar we graag meer maatwerk willen zien is bij het nieuwe **ontwikkeldkader voor de horeca en het terrassenbeleid**. D66 wil dat de gemeente kijkt naar wat mogelijk is en mogelijk gemaakt kan worden. Regels zijn er om ons te helpen en geen doel op zich! Dit geldt ook voor het mogelijk maken van vernieuwende winkelconcepten in de retail en de horeca, oftewel **blurring**. **Graag horen we van de wethouder wanneer we het nieuwe horecakader en een nieuw terrassenbeleid toegestuurd krijgen.**

Voorzitter,

Zoals u weet is D66 dé **onderwijspartij**. En voor de verdere groei van de stad en voor het vergroten van de kansen op werk hebben wij meer **werkgelegenheid** nodig. Het **Science Park** is een fantastische combinatie van onderwijs, onderzoek en ondernemerschap. Dit trekt internationale bedrijven en daarmee ook allerlei expats. Om Utrecht voor internationale bedrijven én hun werknemers aantrekkelijk te houden, hebben we een grotere **internationale school** nodig. Graag ontvangen wij van het college voor het einde van het jaar een overzicht van alle mogelijke locaties en hun voor- en nadelen. Want het is tijd voor helderheid en besluitvorming. D66 wil dat de internationale school snel binnen onze gemeentegrenzen kan uitbreiden.

Voorzitter,

Goed onderwijs is ook de sleutel tot **kansengelijkheid**. Het biedt iedereen de kans om zijn of haar talenten te ontwikkelen. Hoewel het PvdA-VVD kabinet dit schoorvoetend erkent, probeerden ze bij de rijksbegroting van 2017 toch weer 200 miljoen te bezuinigen. Het is dankzij een motie van D66 dat het grootste deel van de bezuiniging van tafel is gegaan. Dat u het maar weet.

Ook **laaggeletterden** zijn niet goed af bij dit kabinet.

Den Haag bezuinigt maar liefst 20% op het budget voor **alfabetisering**. Wij zouden het enorm betreuren als de Utrechtse aanpak van laaggeletterdheid hierdoor gevaar loopt. Juist laaggeletterden hebben al ongelofelijk veel moeite om mee te komen in een **digitaliserende maatschappij**. D66 vraagt het college daarom het budget voor alfabetisering aan te vullen. U zou de rekening eigenlijk gewoon naar minister Bussemaker moeten sturen. Maar met een dekking uit de onderbesteding van de aanvullende zorg is de kans op betaling groter. **Wij dienen een motie in die het college opdraagt om:**

- *De gemeenteraad bij de voorjaarnota 2017 een voorstel te doen voor een (structurele) aanvulling van het budget voor laaggeletterdheid, zodat het op hetzelfde niveau blijft als voor de korting van het kabinet;*
- *en deze aanvulling te dekken uit het programmaonderdeel Maatschappelijke ondersteuning;*

Voorzitter,

Zoals ook het Platform Onderwijs2032 concludeert, is **digitaal burgerschap** een van de essentiële onderdelen van het onderwijs van de toekomst.

Digitale vaardigheden zijn voor zowel leerlingen als leerkrachten van cruciaal belang. D66 ziet graag dat we Utrechtse leerlingen en leraren hierin zo veel mogelijk ondersteunen. **Wil de wethouder de mogelijkheden en financiële behoeften hiervoor in kaart brengen? We hebben een motie achter de hand.**

Voorzitter,

Wie zorg wil inkopen bij een partij die geen contract heeft met de gemeente, kan een Persoonsgebonden Budget aanvragen. Dit klinkt heel makkelijk, maar dit valt in de praktijk soms tegen. Wij krijgen veel signalen dat inwoners hier niet op gewezen worden. **Daarom dienen we een motie in die het de college opdracht geeft om:**

- *zelf proactief inwoners over het aanvragen van een PGB te (laten) informeren, als ze gebruik willen maken van een aanbieder waar de gemeente geen contract mee heeft;*
- *geen terughoudende benadering te kiezen, richting mensen die een PGB (willen) aanvragen.*

Voorzitter,

We innoveren binnen het **sociale domein**. Gelukkig kan het **experiment met regelarme bijstand** straks eindelijk van start, en we zijn heel benieuwd naar de resultaten! Ook met ons initiatief voor onconventionele maatwerkoplossingen kijken we hoe het beter kan. Want voor D66 is het erg belangrijk dat mensen die langs de kant staan de kans krijgen om **mee te doen!**

Voorzitter,

We stellen vanavond ook de **cultuurnota** vast. Volgens de Gemeenteatlas is Utrecht de op één na aantrekkelijkste gemeente om in te wonen.

Dat is mede dankzij het rijke en gevarieerde cultuuraanbod. We zijn blij met de toezegging dat de wethouder samen met de stad, culturele instellingen, makers en ondernemers gaat werken aan een nieuwe agenda voor de toekomst.

Voorzitter, **Museum Oud Amelisweerd**. krijgt veel waardering, een positief advies en wint internationale prijzen. Maar het kan zichzelf niet bedruipen, en dat zag iedereen aankomen. Het is nu zaak om samen met alle betrokken partijen om tot een duurzame oplossing te komen. **Daarom dienen wij een motie in die als haar mening uitspreekt dat:**

- *Landgoed Amelisweerd en het landhuis Oud Amelisweerd van grote waarde zijn voor Utrecht, de omliggende gemeenten en haar inwoners;*

En het college opdraagt:

- *Om samen met alle relevante betrokkenen bij het landgoed de mogelijkheden te onderzoeken naar een toekomstbestendige en realistische openstelling van het landhuis Oud Amelisweerd;*
- *Op basis hiervan verschillende scenario's uit te werken en deze voor te leggen aan de Gemeenteraad voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2017;*

Voorzitter,

De afgelopen maanden ging het in de culturele sector vooral over de culturele instellingen die wel een **positief advies** kregen, maar **geen subsidie**. We lijken het soms te vergeten, maar dit zijn ook ondernemers en werkgevers.

Ze nemen personeel aan en programmeren maanden, soms jaren vooruit. Daarvoor hebben zij zekerheid nodig. **Daarom dienen wij een motie in die het college**

opdraagt:

- *Om samen met de zeven instellingen en in lijn met het advies van de adviescommissie te onderzoeken welke financiële middelen er nodig zijn voor de jaren 2018, 2019 en 2020;*
- *De raad voor de Voorjaarsnota 2017 hierover te informeren;*

Voorzitter,

U bent het van D66 gewend, de stad overal bij betrekken en zoeken naar verbetering. Dat brengt mij op de financiële systematiek in de culturele sector. Deze kan veel beter. Met een Basis Infra Structuur ofwel de BIS volgen we de landelijke tendens en dat versoepelt de afstemming met het Rijk, cultuurfondsen en provincie.

Daarom dienen wij een motie in die het college opdraagt om:

- *De aanvraagprocedure, het proces en besluitvorming van de Cultuurnota 2017-2020 te evalueren;*
- *Voor de Cultuurnota 2021-2024 onderzoek te doen naar mogelijke verbeteringen en de wenselijkheid van een stedelijke BIS-variant voor Utrecht;*
- *De resultaten en vervolgstappen voor het zomerreces van 2017 aan de raad voor te leggen;*

Voorzitter,

Voordat ik afsluit wil ik het college nog een laatste compliment maken, voor de **Utrechtse aanpak van radicalisering**. Dit programma, *Utrecht zijn we samen*, is toonaangevend voor heel Nederland.

Het is opgezet als een programma tegen radicalisering, maar eigenlijk gaat het over veel meer. Het gaat over praktische zaken, zoals mee kunnen doen omdat je de taal spreekt of aan werk kunt komen. En het gaat over hoe we samen Utrecht vormen.

Weet u waarom deze aanpak zo goed werkt? Omdat ze niet is gericht op **polarisering maar op verbinding**. Niet op **uitsluiting maar op meedoen**. En niet op het **wegzetten van hele groepen** maar op het **betrekken van individuen**. Want Utrecht zijn we samen.

Voorzitter,

Laten we hier een voorbeeld aan nemen en deze manier van denken wat vaker toepassen. De verkiezing van Donald Trump in Amerika en, dichterbij huis de opkomst van PVV en Denk, laten zien dat veel kiezers zich niet gehoord voelen door de gevestigde politiek. Mensen zijn teleurgesteld. Hun vertrouwen in de politiek is geschaad. Zij kunnen niet mee komen en hebben het gevoel geen kansen te krijgen. Het is aan ons, alle 45, om het vertrouwen van onze inwoners te blijven verdienen. Dat betekent dat we naar hun zorgen moeten luisteren en laten zien dat we deze zorgen delen. Zonder te vervallen in holle retoriek of loze beloften.

Voorzitter,

Ik wil, in en met deze raad, blijven zoeken naar het **verbinden** van ál onze inwoners. Laten we **tolerantie en begrip** weer tot norm verheffen. En laten we identiteit vooral niet reduceren tot een **paspoort**. Daarmee doen we onszelf tekort. Niet elk kinderfeestje of ieder handelsverdrag stelt onze **identiteit** ter discussie, wat die ook moge zijn.

Niet elk meningsverschil hoeft te escaleren in een debat over **wie we zijn en waar we vandaan komen**. Pas dan creëren we **échte kansengelijkheid**. Laten we de **verscheidenheid** van alle Utrechters koesteren. Want **dé Utrechter bestaat niet**.

Dank u wel.